

Sigitas Poškus

Nebaigta pasaka

Eilėraščiai

Skaitmeninta iš knygos:
Sigitas Poškus. Nebaigta pasaka. Vilnius: Vyturys, 1998.

ISBN 978-5-430-05904-0

Kūrinys suskaitmenintas vykdant ES struktūrinių fondų remiamą projektą „Pagrindinio ugdymo pirmojo koncentro (5–8 kl.) mokinių esminių kompetencijų ugdymas“, 2012
<http://mkp.emokykla.lt/ebiblioteka/>

UGDYMO
PLĖTOTĖS
CENTRAS

TURINYS

IŠ DIDŽIOSIOS RAIDĖS

Pagyrimas-paskyrimas	5
OOOOO	7
Melodija	8
Šuo	9
Teka	10
Kamuolys	11
Lazdojimai	12
Pieva	13
Iš didžiosios raidės	14

VĖJŲ ROŽĖ

Ragas	15
Vėjų rožė	16
Krateris	17
Svečias	18
Dubenėlis	19
Landūnai	20
Nėra yra	21
Televizorius	22
Šiandien	23
Gimtadienis	24

Liūdna	25
Laikas	27

MĒLYNA DAINA

Labirintas	28
Vasara	29
Centras	31
Vējas	32
Kitas krantas	33
Jūros šventē	34
Meškerionē	35
Švilpikas	36
Plaukiam	37
Mēlyna daina	38
Pagalvosiu tada	39
Ant vienos kojos	40
Giluma	41
Greit rugsėjo pirmoji	42

MES JAU ŽINOM

Laiškas	44
Keistumai	45
Visiems užteks	46
Anei bėgt anei rėkt	47
Rytai	48

Kelias	49
Stokite!	50
Kas yra dabar?	51
Spalvos	52
Raktai	54
Rašyklės	55
Žodžio namelis	57
Mes jau žinom	58

NEBAIGTA PASAKA

Sapnai	59
Uždarytam kambariui	60
Kaukas	61
Fotografija	62
Užkalbėjimas lietuviui iššaukti	63
Kad neatšaltų	64
Miražas	65
Senas batas	66
Polyphylla fullo	67
Nebaigta pasaka	69
1	69
2	69
3	70
Žiemos rogės	71

IŠ DIDŽIOSIOS RAIDĖS

Pagyrimas-paskyrimas

šitą knygą pripiešė
Mykolas Simas

Mykolo Simo piešiniai –
puikūs

Mykolui Simui už juos
pažadėjau dviratį
(o ką darysi? –
Mykolą Simą
ilgai reikėjo prašyti
kad pieštų)

jam nepatiko eilėraščiuose
taškai ir kableliai
gavom jų nerašyti
o daugiau jokio vargo nebuvo
su Mykolu Simu
Mykole Sime viskas gražu

Mykolai Simai!
ši knyga -
tau ir tavo draugams
pirmokams antrokams trečiokams
ir visiems
kitiems

00000

vjūūū - ūū - ū

ūūūū -
žia!

ūūūū -
žia

siūru
lingu

siūru
siūū - ru

laapai
šaakos

00000

Melodija

aja - a - ai

aja - ai - ai

aja - aja - ai

aja - ai - hai

ha - ai - aja - aja

hai - ai - aja - ai

aja - a - ha - ai

ai - haja - hai

Šuo

ž m u o k
se suo
uo sis

žel muo
teš teš teš
nuo
muo

kuo mi
mi kuo
ak
muo

au au

Teka

tek tek tekèk
tekèk tek

tek tek

kilki kriski
kilki kriski
kilki kriski

teku tek
teku tek

tek tek tekèk
kilki kriski

Kamuolys

mazgas
ant jo mazgas
ant mazgo mazgas
dar mazgas
mazgas

anta mazgų
mazgas
mazgo mazgelis

kilpų kilpos
mazgų mazgai
priraizgyta
nebežinau kiek

kalės mazgų
kamuoly
zgū

Lazdojimai

lazdynu
lazdyno beržu
beržo lazdynu
beržu

beržo beržu
ieva
berže ieva

skersai
išilgai lazda
lazdą lazdynu
išilgai išilgai

arba
skersai

Pieva

šiurena
žolès - olès - olès
ola pievoj
(lapè stirena)
karvè žala
ana
aria pievoj

oj oj ieva
paunksmèj paunksmèj
dunkso
siela paunksmèj
oj oj lapè
ieva pievoj

dunkso šiurena
stunkso
aria
paunksmèj
va va va

Iš didžiosios raidės

Nutilo

- iš didžiosios raidės -

Uodas

- iš didžiosios raidės -

Oloje

pradėjo Baubti

- iš didžiosios raidės -

Oželis (perkūno)

Dūduoja

- iš didžiosios raidės -

Už kalno

VĒJŪ ROŽĒ

Ragas

pabudau atėjau
ir sakau
jums:

ūžia bakūžė
telyčia (ji čia netyčia)

labas garažas
ražas...

raguotas raguolis
pabudęs
aš

Vėjų rožė

rytai -
kakava ir bandelė
šiaurė -
po nosimi

pietūs -
žieminiai batai
vakarai -
striuka pasakaitė

rytšiauriuos
pučia karštą kakavą

pietvakariuos
batai ant kojų
prie durų sapne

vienas žiūri į šiaurės vakarus
kitas į pietryčius

Krateris

verda pukši pukšnoja
burbulai sproginėja

ugnikalnio krateryje
vanduo ir kirvis ir garas

milžinė paima šaukštą
pamaišo kad neprisviltų

neik per arti
sparnus nudegsi
arba šaukštu uždroš

muse muse
ir tu
košės lauki!

Svečias

atėjo su savo šaukštu
šaukštu į stalą daužo
kas dabar bus

kas bus? -
ogi nieko

ar nieko ar pietūs
ar jau išvirti ar jau išvirti?

taip

tai neški stalan
svečio galan
jis nekantrauja

šaukštu
į stalą daužo

Dubenėlis

dubenėlis ryžių
įskilęs kryžium
ryžių dubenėlis
įskilęs

dubenėlis puodas
lėkštė
juodas kuodas

svečių laukėm?
nelaukėm
jukš!

Landūnai

uždarēm langą
pro duris lenda
uždarēm duris
pro kaminą žada įlįst

gal oras?

voras
katinas
į pudelio uodegą
įsikibus pelė
kopūsto lapas
ant jo kirmėlė

gal diena?

ar maža kokių landūnų
pro langą kaminą pro duris
gali įlįsti įeiti įcimpinti?

Nėra yra

užsimerki

nieko nėra ir nebus
nėra ir nebus
nėra

bet vieną akį
šiek tiek pramerkęs
matai:

vis tiek yra
yra yra yra
viskas:

stalas kėdė namas
riedučiai brolis
ant palangės gėlė
(ji – kaktusas)

atėjo teta
sako „labas“

Televizorius

oi dėžė dėželė
su ūsais ilgais
su rageliais

kas galėtų būti:
rageliai styro (vietoj)
ūsai nulėpę (vietoj)
vilkai nepuola
nelyja nesninga
o rėkia
gerkle visa

dėže sraigine dėžele
katele
tavo devyni liežuvėliai
septynios galvos
ir mygtukėlis

vienas antras trečias ketvirtas

Šiandien

prie lango sėdžiu
pro langą žiūriu
sergu

ką matau ką matau
ką galvoju?

vasara kaip ašara
diena kaip langas
namukai namai nameliūkščiai
gatve žū - ū - va - žiuoja

cha!
ir save matau
per gatvę einantį

kokia šviesoforo šviesa?
balta balta
ir mėlyna

Gimtadienis

jis panašus į šeštadienį
jeigu skaičiuoti
pradėsi pirmadieniu

o kada pirmadienis?

praeina šeštadienis
kaip gimtadienis
sekmadienis
kaip vardadienis
tada ateina pirmadienis

iš kur?

iš Kauno pusės
pro Kryžkalnį

Liūdna

man liūdna man liūdna
nors ūdra
ateitų prisėstų šalia
šlapia ūsuota
su lydeka

pasikalbėtume apie žvejybą
apie orą ir šitą
kaip jis ten? pamiršau

ji pasakytų:
gyvenimas šlapias
kvepia žuvim
aš sakyčiau:
aukštas ir stačias

ji sakytų:
ne stačias – slidus
aš pasakyčiau:
kartais medus

liūdna man liūdna
nors ūdra
ateitų prisėstų šalia
tegu be lydekos
tegu ir šlapia
bet šalia

Laikas

seni daiktai
nulėpę visai
lėtai
į palėpę kopia

palėpėje ankšta
pilna daiktų
marios laiko
niekas netrukdo nelaiko

daryk ką nori
arba nedaryk

pelė patyliukais krebžda

tegu tie daiktai
čia pabus pailsės dulkės
kokį šimtą metų

per šimtą metų
kojas įgis nulips –
žiū –
vėl kaip nauji

MĒLYNA DAINA

Labirintas

durų durys durelės
pro vienas išeinu
pro kitas ateinu

vieversio ir pelėdos kelias
tai čir-vir tai ū-kū
bet kuriuo laiku

grybų ratas pelenų lieptas
vaivorykštės tiltas
mano namai

išeinu ir vėlei grįžtu
vakar dienos
neberandu

tai laikai

Vasara

gražu kas gražu
mano akims
mano akims

raidės ir paveikslėliai
mano akims
mano akims

aukšta skruzdėlyno pilis
mano akims
mano akims

kriauklės baltos ir juodos
mano akims
mano akims

raiste pempės kuodas
mano akims
mano akims

upėje atspindys
su mano akimis

mano akims
mano akims

Centras

atėjau į centrą
esu dabar centre

o kas yra centras?

šiaurės pietų ašis
į visas puses vienodai toli

dangus ir žemė
virš abiejų vandenai
briedis devyniaragis plaukia

raidė „A“ raidė „Ž“
pagiry guli
daugtaškis

name kambarys
kambary skrynia
skrynioje maišelis
maišelyje aš

Vėjas

laukia prie upės
upėje

raibuliuoja vanduo
pririštos valtys linguoja

ant piršų galų prabėga
liepų viršūnėmis

žiūrėk
prie ramunės palinko
šiltas ir geras

paglostykim

Gintarui
Kitas krantas

sveikas
mano liūdnas bičiuli
kur tavo gražioji kepurė?

nebėra nupūtė vėjas
mūsų mieste
jis baisus niekadėjas

mano liūdnas bičiuli
kur palei upę dūlini?

plausto ieškau ar valties
plauksiu į kitą krantą
liūdnumą šioj pusėj paliksiu

sveikas atplaukęs
mano linksmas bičiuli!

Jūros šventė

plaukia Dane kurėnas
(vienas)
jame Neptūnas
(ne vienas)

su juo
dvi undinės
jūrų arklys arklienė arkliukas
plekšnė ir krabas

o mes ką darom?

žiūrim nuo kranto
į mūsų upę
akis išpūtę

Meškerionė

nėra nematyti
kabliuko kablelio

ant valo galo
žuvis tabaluoja
gal kuoja

gal ir kilbukas
labai jau mažas kabliukas
kablelis kablys

kad užkibtų ryklis
reikia kobinio gero

o gal geriau irklu
drožti per ryklę?

tai rykliui
o ne kilbukui
jam nepataikysi
jam -
ant valo galo kabliukas

Švilpikas

pilvotas ir pasipūtęs
pasipūtęs iširdęs beširdis
švilpia

ko tu švilpi? ko švilpi?
vėją prišauksi

jūroj laivus išvartys
pušis pajūry išlaužys
smėlio pilį nupūs

anądien ją pastačiau

nagi nustok švilpęs
tu arbatini!
išjungsiu

Plaukiam

plaukia laivas
bangos lūžta

dūžta bangos
uždarytos visos angos

lingu lingu
žemyn aukštyn
kairėn dešinėn
po kojomis denis

ne ne denis
kairė dešinėj
dešinė apačioj
oj!

laikykis
vyruti

Mėlyna daina

klausausi dainos
mėlynos dainelės

apie tave ir mane
šitame mieste prie jūros

stogų kepurės apsiverkė
besiklausydamos

ir aš dainuoju
stengiuos neverkti:
blue blue blue

Pagalvosiu tada

nespėjęs užmigti pabundu
nespėjęs pabusti atsikeliu
žiū – baigiasi vasara

rudens vakarai ilgesni
užmigęs lėčiau pabusi
pabudęs lėčiau atsikelsiu

bus tada laiko
pagalvoti apie viską
apie ką pagalvoti nespėjau
krebždėdamas vasaros ausy
į visas puses

Ant vienos kojos

gandras galvoja
klevas žaliuoja
sraigė šliaužia lapu

trobelė
ant vištos kojelės
(meduolių stogas
ragaišių langai)
laukia Jonelio

ką veikiu
kodėl stoviu
ant vienos kojos
ne gandras
ne klevas
ne sraigė

ant vienos kojos
o laukiu

Giluma

jonvabalis lango takelis žvaigždė
šviečia nakty
gilioj tamsoj tolumoj

kitą naktį vélei mirgės
ramins ir kvies bet
jau ne tave
ne tave

šviečia ir šviečia ir šviečia
kolei užgęsta

akyse dienose šešėliuose

Greit rugsėjo pirmoji

baigiasi katino dienos
prasidės Mikučio vargai

kokios čia katino dienos?
kokie čia vargai?

vis tiek vasarėlė baigiasi
nebebus ką veikti: ruduo
lietūs lietūs ir lietūs
mūsų mieste prie jūros

negi sėdėsime prie lango
negi žiūrėsime
kaip dienos kažkur išlyja?

jau geriau „A“ ir „B“
jau geriau dainuoti ir piešti
arba skaičiuoti:

aš – vienas
mes – du

jie - trys
mūsų - daug

kokie septyniolika!

MES JAU ŽINOM

Laiškas

pilką dangų ir mus
pradedą saulė pamiršti

liepos šakas nusvarino
aš po jomis

nuplevena į delną
pirmasis rugsėjo laiškas

žalsvas gelsvas
gelsvėjantis

Keistumai

atveriu langą
atverčiu knygą –
pasaulis ateina ir sulenda
į ausis į akis į nosį

kaip ir telpa tiek daug?

esu
kaip jūra gilus
aukštas kaip dangus
kaip statinė storas

ir jūs tokie pat!

bruzda čeža
visose statinėse

Visiems užteks

visai žemei
vienas mėnulis
mažai?
nulis?

ne nulis
nors kartais ir panašus

užtat žvaigždžių
kiek tik nori
užteks visiems
visutėliams:

maželiams
vidurinieliams
dideliams

Anei bėgt anei rėkt

kiškis drąsą nokina
žiedą papartis mezga
Petrai Petreli
kur nubalnojai kelį?

troškulys pasaldina vandenį
skrudina alkis duoną
Onele Ona
suknelė tavo raudona!

ilgas iš trumpo mokosi
tuščias skamba lyg puodas
ateina paišinas juodas
garvežys Juozas

anei bėgt
anei rėkt
anei pyragėlio

Rytais

upės bėga į jūrą
o mes į autobusą

važiuojam
lyg silkės statinėje
tik sūrymo trūksta

kad neplyštų
rytais autobusą reikėtų
suveržti lanku

jeigu lanko neturim -
kaip lagaminą - diržu

(geras mūsų lagaminas
iš krokodilo odos -
tikras kro-ko-mi-nas)

bet ar malonu
lagaminuotis
kas rytą
nuo ryto?

Kelias

žalias kelias
žalias pakeles kelia
skauda kelį

są -
narys narelis erelis
žeme rop - oja
žalias

rop rop ropok
žal žalėk

lėk - i - keliu
(kelį užmiršk
te neskauda)
žaliu
yla

galvos žalios žyla

Stokite!

važiuojam! važiuojam!

stokite! aš nenoriu

važiuojam! pirmyn!

o aš noriu eiti

žingsniuoti ropoti

slinkti kėblinti vėžlinti

kartais pargriūti ir atsikelti

vėl pėdinti dūlinti styrinti

ir klampoti

nenoriu kad mane vežtų

kur nors

su jumis!

Kas yra dabar?

dabar yra -
aštuonkojis voras
sienom ropoja ir
tinklą audžia
saugokis muse!

dabar yra -
marios linguoja
jūros vartai atidaryti
laivams ir vėjams visiems

dabar yra -
žiūri kažkas iš dangaus
gal nuo stogo
ir mato:

mašinos važiuoja
gatve žmonės eina
gelsta medžiai ir žolės

rugsėjis dabar

Spalvos

geltona
raudona
mėlyna

geltoną maišom su mėlyna
spalva kokia?
pelė žalia
(kieno pilve?)

raudona ir geltona skina
oranžinį tau
man - dariną

mėlyna su raudona susipažino -
prieš audrą dangus violetinis
(žinom)

geltona raudona mėlyna
pelė (apsirikom)
žolė mandarinas dangus
o spalvos tik trys

kitur balta
šalta

Raktai

kažin kas ten žvanga
kažin kas ten švilpuoja
kišenėj
gilioj?

negi trys skylės gali
šitaip žvangėti
šitaip švilpuoti?

nuo garsų
ausys lėpsta
kojos kilnojasi

jau žinau jau žinau
smuikai
raktai
žvanga

smuikų raktai
rakteliūkščiai
kišenėj kiauroj!

Rašyklės

rašyklių yra visokių:
dienai ir nakčiai
širdžiai ir protui
daiktui ir padarui

kiras rašo sparnu
danguje ant vandens
žuvis uodega
saulė mėnulis ir žvaigždės
debesyse

aš rašau
pieštuku popieriuje
kreida lentoje
kartais ant namo sienos

mašinos rašo kelyje
traktoriai dirvoje
bulvės vagoje
akmuo pievoje

visi rašo tą patį:
esam esam esam
juokui ir ašaroms

Žodžio namelis

lakūnas laka ir lekia
kaltūnas kala ir styro
balandis yra karvelis
vyšnios – raudonos žalios

į samanotą namelį
liežuvėliu pastatyta
įeik pro kur nori
kaip nori:

pro langus duris
pro kaminą
arba kiaurai sieną

kad ir atbulom!

Mes jau žinom

negi stalas reiškia stalą?
(atsisėskim ant kėdės)

negi šaltis reiškia sniegą?
(„pusnynuos nykštukai miega“)

negi baltas – ne raudonas?
vakar ilgas – šiandien plonas?

viskas aišku – nieks neaišku
rašom mokytojai laišką:

mes jau žinom ko nežinom
norime paklausti
norime išgirsti

NEBAIGTA PASAKA

Sapnai

gandras ir gandrienė
verda vakarienę
o gandriukai laukia
dalgius išsitraukę

kad jau kirs
tai jau kirs
kai išvirs

o po vakarienės
koją už ausies
galvą po sparnu
miega ir sapnuoja

aukso žuvį kuoją
varlę terlę rudą žalią
rudenio kelionę
į pipirų šalį

Uždarytam kambary

viskas šiandien susimaišė:
strykt iš lopiniuoto maišo
margutis

ne
ne margutis
o kažin koks gurgutis

gal ir ne gurgutis
gal tik šiaip išpūtęs
keturias akis
spokso į duris:

kas įeis
tą praris

kas eis pažiūrėti
ar aš nemeluoju?

Kaukas

ant kelmo sēdi
žaliā knygā skaito
skaito ir protingēja
skaito ir protingēja

minutē po minutēs
valanda po valandos
diena po dienos
metai iš metų

apaugo kerpēmis grybais
(visa kelmučiu šeimyna
ant kepurēs pūpso)
pro kerpes
gilē snapā iškišo

pagaliau! pagaliau
kaukas tapo
tikru proto ažuolu

Daliai
Fotografija

lyg toli lyg arti
lyg aukštai lyg žemai
žalio klevo šaly
mes tikri milžinai

bėga upė srauni
rausia kalną pelė
o ant kalno pilis
o ant tako žolė

nukeliavom tenai
po aukštuoju klevu
patylėjom ilgai
vienu du vienu du

abu du visi trys
kol lietus neužlis
žalio klevo šaly
klevo lapo pily

Užkalbėjimas lietui išsaukti

kalnas į kalną daužosi
bus lietaus
bus lietaus
liesis vanduo žemyn

duburys pilnas seno vandens
duburys pilnas jauno vandens
grum!.. grumm!..
kalnas į kalną daužosi

bus lietaus
liesis vanduo žemyn
liesis vanduo žemyn
dideliais lašais

Kad neatšaltų

žemės vanduo
dangaus vanduo
vanduo iš akių
vanduo

padangės padangtės
dubeny debesy debesyle

kojos jūroje
galva Lietuje
saulė properšoje

žmonės it sklindžiai vartosi
skėčiu užsivožia

ant plačios
ant margos
ant Žemynos nugaros

kad neatšaltų
iki pietų

Miražas

per dykumą plaukia
kupranugaris
jo vardas Haris
plaukia taip:
kinku linku
šlept šlept

žiū - driežas
o ten - oazė
po palmėmis
penki kupranugariai
vandenį geria

stovi Haris aptvare
zoologijos sode
sodas Kaune
akyse dykuma
saulė driežas oazė

po palmėmis
penki kupranugariai
vandenį geria
atplaukė Haris - šeštas

Senas batas

aš esu senas
batas
mano nosis dabar
kvadratas

nuspardė mane
į akmenis
pražuvo visi
mano gražmenys

o juk ir aš
jaunas buvau!

beveik kaip rožė
žydėjau
akmens ir vandens
neregėjau

et!

Polyphylla fullo¹

grambuolys Martynas
iš pamario plynių
polifyla fulo ulala ulalo
polifyla fulo ula ulalo

rado seną batą
plaukti jūron žada
polifyla fulo ulala ulalo
polifyla fulo ula ulalo

išplaukia
pamojuoja
gal ranka gal koja
polifyla fulo ulala ulalo
polifyla fulo ula ulalo

tu verki ir aš verkiu
raudam visas pulkas

¹ *Polyphylla fullo* – taip lotyniškai vadinamas margasis grambuolys.

polifyla fulo ulala ulalo
polifyla fulo ula ulalo

krokodilo ašaras
į arbatą lašinam
polifyla fulo ulala ulalo
polifyla fulo ula ulalo

Nebaigta pasaka

1

du gaideliai du gaideliai
dvi vištelės dvi vištelės
riešutauti ėjo

gaideliai kepurėti
vištelės raštuotom prijuostėm

vištelės į gaidelius riešutais
gaideliai jas skujom kankorėžiais

ir pakilo didis karkimas
kakariekojimas

2

ėjo bobutė
pulko savo ramdyti raminti

paslydo ant akmenuko
Grytutės Jonuko
išniro koją

verkdama kar kar kar
nubėgo bobutė
medžiotojui skūstis

3

medžiotojas nabagėlis
visas negalėjo
galvelė skaudėjo
liūdnas pro langą žiūrėjo

ir ką pro langą jis matė?

matė matė kaip nematė:
ta pelė tą grūdą
po lapūgais grūda
vilkai bitę pjauna

devyni vilkai vilkeliai
vieną bitinėlių

Žiemos rogės

žiemos barzda baltoji
visą žemę užklojo
klimpsta sniege dvi papūgos –
pradingsta snapai

iš ūko
pūgės pasirodo rogės
jų šonuose širdys ir rožės
kalėdų naktį pražydušios

papūgos šaukia
sustokite!
paimkite mus kartu
kol nepavirtom ledu!

čiuožia per žemę rogės
rogėse tupi papūgos
seka jas rimstančios pūgos

o mes namuose prie židinio
margą kiaušinių ritinam
valandų kilimais kilimėliais –

iš toli matyt žiburėlis
užuolaidos baltos ir mėlynos